

I. WIEDZA A WŁADZA:
ASPEKT HISTORYCZNO-TEORETYCZNY

MAREK ŻYROMSKI

Zarys koncepcji wiedza – władza w ujęciu
historycznym, socjologicznym i politologicznym 15

JAN POLESZCZUK

Typy wiedzy i relacje władzy 29

1. Trzy modele demokratycznej „sfery publicznej” (rytuału uczestnictwa).
2. Typy wiedzy i procesów poznawczych.
3. Sfera publiczna – rekonstrukcja pojęcia.
4. Utopia i sfera publiczna.

JAN SZYMCZYK	
Wokół relacjonistycznego rozumienia władzy	51
1. Podstawowe konotacje, przymioty i rozróżnienie dotyczące władzy.	
2. Kwestia legitymizacji władzy. 3. Pomiędzy panowaniem a osiąganiem	
ponadindywidualnych celów systemu społecznego.	
KRZYSZTOF PIROG	
Wiedza a władza w ujęciu Michela Foucaulta.	67
MICHAŁ KACZMARCZYK	
Pojęcie władzy w teorii socjologicznej Talcotta Parsonsa	79
II. WŁADZA EKSPERCKA I PROFESJONALNA A INSTRUMENTALIZACJA WIEDZY	
LECH W. ZACHER	
Biowładza i biopolityka (refleksje, przykłady, predykcje)	95
LECH M. NIJAKOWSKI	
Biowładza w późnej nowoczesności	109
1. Biowładza w ujęciu Michela Foucaulta. 2. Biomedycyzm późnej nowoczes-	
ności. 3. Dyskursy o epidemiach.	
JOANNA BIELECKA-PRUS	
Społeczne role socjologów w Polsce w latach 1945-1989	127
1. 1945-1948 – budowa nowego wspaniałego świata. 2. 1948-1954 – milczenie	
i ustępstwa. 3. 1955-1970 – niespełnione nadzieje. 4. 1970-1980 – propaganda	
sukcesu. 5. 1980-1989 – spełnione nadzieje.	
KRYSZYNA ROMANISZYN	
O użyteczności socjologii	149
1. Obiektywność poznania w socjologii – stanowisko klasyków. 2. Użyteczność	
wiedzy socjologicznej.	
PAWEŁ ĆWIKŁA	
Szkodliwa wiedza albo władza ignorancji	173

PIOTR KULAS	
Wiedza, pamięć i tożsamość. Kilka uwag o etosie obywatelskim w Polsce.	187
1. Tradycja wynaleziona a polityka historyczna. 2. Polityka i indywidualizm.	
3. Postmodernizm i liberalizm, czyli porzucenie pamięci. 4. Czy bezstronność jest ideałem?	
MICHAŁ DYBACZEWSKI	
Problem z wiedzą o III Rzeczypospolitej	201
TOMASZ PECIAKOWSKI	
Walka o władzę nad dyskursem publicznym w Polsce	
na przykładzie sporu o „okrągły stół”	209
1. Czyja jest Polska? Iluzjoniści vs demaskatorzy. 2. Dwa mity: biała i czarna	
legenda „okrągłego stołu”. 3. Retoryka dyskursu.	
HENRYK RASZKIEWICZ	
Wyzwalanie się spod władzy heteronomii. Andrzej Bobkowski	223
1. Rozczarowanie Europą. 2. Dramat Polski. 3. Pochodzenie rodzinne i bunt.	
4. Oszolomienie wolnością i potrzeba czynu. 5. Bajka normalnego życia	
6. Utrzymać sens. 7. Pod władzą heteronomii. 8. Konkluzje.	
TOMASZ ADAMSKI	
Wykorzystanie wiedzy lokalnej w praktyce działań samorządu	
– przypadek gminy Nowy Targ	253
1. Lokalny kontekst projektu. 2. Założenia i społeczna historia. 3. Dynamika	
wiedzy w projekcie i najważniejsze wnioski.	
TADEUSZ KOWALEWSKI	
„Dystans władzy” w polskim szkolnictwie	273
1. Pojęcie dystansu władzy. 2. Przyczyny dystansu władzy w szkole 3. Neu-	
tralizacja siły PID. 4. Obszary dystansu władzy w szkolnictwie wyższym.	
5. Potrzeba konsultacji. 6. Konsekwencja wysokiego PID – wypalenie zawo-	
dowe.	

ARKADIUSZ JABŁOŃSKI	
Lista lektur szkolnych – wiedza czy władza?	287
MARIUSZ ZEMŁO	
Władza lokalna a wiedza szkolna – studium przypadku	305
1. Strategia powoływania dyrektora. 2. Przebieg konkursu. 3. Wnioski. 4. Epilog.	
MALGORZATA GŁOWANIA	
Mechanizmy władzy i jej dystynkcje w kontekstach delegalizowanych migracji	321
1. Historia pierwsza: Lubeka, noc z 18 na 19 stycznia 1996 roku. 2. Historia druga: Aschaffenburg, Niemcy, lipiec 2001 roku. 3. Historia trzecia: lotnisko w Vancouver, Kanada, październik 2007 roku. 4. „Delegalizowani” vs „nielegalni”. 5. „Delegalizowany/a” jako „homo sacer”.	
STANISŁAW WÓJCIK	
Imperialne państwo rynkowe	335